Johannes XXI, Pont. Max. (formerly Petrus Hispanus): Copulata tractatuum Petri Hispani et parvorum logicalium etiam Syncategorematum, cum textu, secundum doctrinam Thomae Aquinatis
[Cologne: Heinrich Quentell], 4 Dec. 1489, 1489

verbū scit. et sic est diuisiua et vera et nō sequitur ɔclusio: Similiter hic. qđ vnū solū potest ferre plura p̄t ferre: sed qđ non plura potest ferre potest vnū ferre. ergo qđ non p̄t plura ferre. potest plura ferre. Dicenduꝫ ꝙ maior est duplex. qꝛ hec determinatio solū potest determinare hoc verbū potest: sic maior est falsa et ɔposita. et est sensus. ꝙ illud qđ non potest ferre vnū cū alio. potest ferre plura. Uel potest determinare hoc verbuꝫ ferre. sic maior est falsa et ɔposita: et est sensus verus et ꝓpositio vera sub hoc sensu. quod p̄t iam ferre vnū solū et ferre nō plura. potest plura ferre. Similiter. tu scis tm̄ tres homies currere. posito casu ꝙ sex currant et nescias de tribꝰ. Hec est duplex. qꝛ hec dictio tm̄ potest determinare hoc verbuꝫ scis. vel currere. si determinat hoc verbum currere. sic est cōposita et falsa. si scis. tunc ē diuisa et v͛a. et paralogisat̄ sic. Tu scis tm̄ tres hoies currere: posito casu ꝙ sex currāt sed quicquid scit̄ est verū. ergo tm̄ tres homines currere est veruꝫ. Maior est duplex vt iam dictū est

Hic ponit secūdū modū. dicens ꝙ prouenit ex eo ꝙ vna determinatio potest referri ad diuersa determinabilia. et ꝫm hoc sic paralogisat̄. Omne qđ est necessario est. sortes est. ergo necessario est Maior ē duplex. qꝛ necessario p̄t determinare secūdū est. et sic est ɔposita et falsa et sequit̄ cōclusio. vel potest determinare primū est. et sic est diuisa ꝛ vera. sed nō sequit̄ cōclusio. Et ponit petrus his. tres alios paralogismos qui patent in textu.

Ar Primus modꝰ nō distinguit̄ a secūdo ꝗ non sunt duo modi fallacie ɔpositionis. Aīs ꝓbat̄. qꝛ cū dico sedentem ambulare est possibile. modus p̄t determinare dictū captuꝫ pro se toto. et dictū captū pro sua parte. et tūc vna determinatio fertur ad diuersa determinabilia Dicendū ꝙ modus nō fertur ibi ad diuersa determinabilia. sed vnū determinabile diuersimode captū. qꝛ modus sp̄ determinat idem dictū licet diuersimode captū

Ar Totū ꝛ sua pars distinguūtur realiter. vt pꝫ de pariete et domo. ergo totū dictū et pars dicti distinguūtur. et p̄ ɔn̄s adhuc vna determinatio fert̄ ad diuersa determinabilia Dicenduꝫ ꝙ totuꝫ integrale et sua pars distinguuntur realiter. vt assumit argumentū. nō tm̄ totum in mō et sua pars. sicut hō et hō albus nō distinguūtur. nisi sicut superiꝰ et inferius. et sic est in ꝓposito de dicto toto ꝛ eius parte. Uel dōm ꝙ licet dictū captum ꝓ toto et pro parte sint diuersa determinabilia formaliter. nō tamen ꝫm vocem et materialiter.

Ar Unius determinatōis est solū vnū determinabile. sicut vniꝰ determinabilis est solū vna determinatio. ꝗ secūdus modus est falsus. Aīs ꝓbat̄. qꝛ intellectus noster nō p̄t vnā determinatōeꝫ ferre ad diuersa determinabilia. qꝛ nō p̄t simul plura intelligere scđo thopicoꝝ Dōm vna determinatio in vna acceptione intellectꝰ nō p̄t ad diuersa determinabilia referri. qꝛ non pn̄t ab vno intellectu simul intelligi. tn̄ ꝫm plures acceptiōes intellectꝰ successiue vna determinatio p̄t referri ad diuersa determinabilia

Notandū Qꝫ qn̄ arguit̄ mediāte cōiūctione in exemplis istiꝰ modi fit fallacia diuisionis ꝫm pmū eius moduꝫ. qꝛ arguit̄ a diuisa falsa ad ɔpositā verā. ꝙ pꝫ hic. qui p̄t vnū et vnū ferre p̄t plura ferre. sed q̇ vnū solū p̄t ferre p̄t vnū et vnū ferre. ergo q̇ solum vnū p̄t ferre p̄t plura ferre. Et tā maior ē duplex ꝙ̄ꝫ minor. qꝛ si et. copulat inter terminos. tunc maior est ɔposita vera et minor falsa. si vero copulet iter ꝓpositiones. tūc maior ē diuisa ꝛ falsa. ꝛ minor vera et composita

E fallacia diuisionis. Quid sit diuisio dictū est prius Fallacia diuisionis est idoneitas decipiēdi proueniens ex eo ꝙ oratio aliqua ɔposita est vera. et diuisa falsa. vna ꝛ eadē manēs ꝫm materiaꝫ. differēs ꝫm formā diuersa significās. que credit̄ esse vera in sensu diuiso. eo ꝙ veritateꝫ hꝫ in sensu ɔposito. Cā apparentie huius fallacie est oratio ɔposita habēs idēptitatē in materia cū orōne diuisa. Uel cā apparētie est idoneitas orōnis eiusdē ꝫm substantiā et ꝫm sitū minus debituꝫ. Cā defectꝰ est diuersitas sensus diuisi a sensu ɔposito

Postꝙ̄ꝫ petrus his. determinauit de fallacia ɔpositionis. Hic ɔsequent̄ determinat de fallacia diuisionis. Cuiꝰ ordinis rō est. qꝛ in fallacia ɔpōnis est maior cā apparentie. cū ibi partes ordinant̄ ꝫm sitū magis debitū ꝙ̄ꝫ in fallacia diuisionis. vbi partes ordinant̄ ꝫm sitū minus debitū. Un̄ q̇d sit diuisio dictuꝫ est prius: sed q̇d sit fallacia diuisionis. q̄ cā apparentie. et q̄ cā defectꝰ pꝫ in textu

Querit Qūo differūt inter se oratio cōposita et diuisa Dōm ꝙ differūt inter se dupliciter. Primo qꝛ in orōne ɔposita partes ordinātur ꝫm situꝫ magis debitū. hoc est ꝫm sitū in quo de virtute sermonis magis accipiūtur. Sed in oratōe diuisa partes ordinant̄ ꝫm sitū minus debitū. hoc est ꝫm sitū in quo de virtute sermonis nō debent accipi. Scđo differūt ex mō ꝓferendi. nā oratio ɔposita profert̄ prolatione cōtinua. sed diuisa profert̄ prolatōe discōtinua diuidendo predicatū dicti a subiecto dicti. vt dicendo oīs ꝓpō vera est si vera ponat̄ in subiecto. tūc oratio est diuisa et vera. et tūc debet proferri ꝓlatione discōtinua. sed si vera se tenet ex parte predicati. tūc erit ɔposita falsa. et profert̄ prolatōe ɔtinua. Et ꝙ sit ɔposita patꝫ. quia ptes ordinātur ꝫm sitū magis debitū

Ar Causa apparentie huiꝰ fallacie sumit̄ ex parte orationis ɔposite vere. ꝗ ista fallacia debet noiari fallacia ɔpōnis. Aīs probat̄. qꝛ ꝓbabilitas in ista fallacia ꝓuenit ex orōne ɔposita vera

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-222/0257
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG